

Q.N.
412
15.

II
368

EPISTOLA

AD

PRÆCEPTOREM PARENTIS INSTAR FILIALI
CULTU AD URNAS DEVENERANDUM,
VIRUM SUMME REVERENDUM, AMPLISSIMUM
ATQUE EXCELLENTISSIMUM,

DOMINUM
CHRISTIANUM
LUDOVICI,

Hæreditarium in Sietzsch, Goerdenitz & Kühna,
apud Lipsienfes

Organ. Aristotel. Prof. Publ. Ord. & LL.OO. ac Talmud.
Extraord. B. Mariæ Virginis Collegii Collegiat. & Scripturæ S.
Licentiarum celeberrimum,

in qua

EI DE NOVO
DOCTORIS THEOLOGI
TITULO

LIPSIE, DIE XXVII. APRILIS, M DCC XXIV.

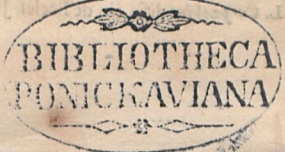
rite collato decenter gratulaturus
de

SCHOLIS PROPHE TARUM

breviter strictimque disserit

M. ADAMUS FRIDERICUS TRAINER,
Promnitio - Misnens.

LIPSIE, LITERIS FLEISCHERIANIS.

Salutem ex Salutis Fonte omnigenam !

Vaticinandi donum, quo olim Prophetae in Veteri & sub initium Novi Foederis pollebant, non ipsorum *sagacitati*, *ingenio*, *temperamento*, aut *aliis causis naturalibus* adscribendum, * (sicut delirant SPINOZA *Tract. Theologico-Polit. C. II. p. 18. sq.* & PETRUS PETITUS de *Sibyllis L. I. c. VIII.* refutatus a WITSIO *L. I. Miscell. sacror. C. VIII. usque C. XIV.*)*^{*} sed *soli Deo*, & *appropriative*, ut in Theologorum Scholis loqui amant, *Spiritui S. πάντα, καὶ ταβάθη τῶ Θεῷ ἐρευνῶντι* 1. Cor. II, 10. in acceptis referendum esse liquido constat. ** Hanc vero facultatem licet non alia ratione nacti fuerint, quam per immediatam Dei *ἑλλαμψιν* & revelationem, cujus ex Num. XII, 6. 7. 8. quinque potissimum genera, nempe *מראה* *visionem*, *חלום* *somnium*, *חידור* *anigma*, *תמנה* *figuram* & *פיר פה* *allocutionem divinam* soli Mosis cum angelis propriam statuimus: * naturalis tamen ejusmodi hominum *ἀπὸ Πνεύματος αἰγίης Φερομένων* dispositio, animi preparatio atque diligentia ad acquirendum Spiritum fatidicum insuper requirebatur. Ordinaria hæc inter media primum olim obtinebant locum *Scholæ Prophetarum*, in quibus tanquam Gymnasiis ac Publicis Academiis studiosa Juventus Theologiæ in primis divinioreque sapientiæ cognitione imbuebatur. *Magistri ac Professores* in his docentes erant *Prophetae*, *aliique viri* divinandi potestate pariter ac pietate, Spiritu illuminante & sanctificante præditi, ** quorum agmen ducunt *Moses, Samuel, David, Nathan, Salomo, Elias & Elisa*, quique variis in Sacro Codice insigniuntur nominibus. *** *Discipuli* vero ab illorum ore & nutu pendentes *בני הנביאים* *Filii Prophetarum* audiebant 2 Reg. II. IV. VI. aliisque locis. Hi enim Doctores suos veluti *Patres* filiali prosequabantur hono-

* Sibyllæ Erythrææ nimum adscribere mihi videtur B. Franzius de Interpret. Sc. S. p. 161. sq.

** Vid. Summe Rev. *Joh. Goltob. Carpovii* Exercit. Theologico-Histor. de Ecclesiæ Judaicæ Prophetis in genere § 4 & 5.

*** *Jes* XLI, 22. sq. XLII, 12. XLIV, 7. *Amos* III, 7. 2 *Petr.* I, 20.

* B. *Glossius* in *Phil. S. L. I. Tract. IV. sect. 1. C. 1.* Rabbini undecim revelationis Propheticae modos, alii alios faciunt, quos accurare recenset Dn. *Joh. Goltob. Carpovius* l. c. §. 6. & 7.

** Quamvis non omnes officio, dono tamen erant Prophetae.

*** Vocantur *נביאים*, *חזוים*, *רואים* &c. quorum nominum significationem & discrimen evolvit Dn. *L. Carpovius* disp. cit. de Eccles. Jud. Prophetis in genere §. 1 & 2.

honore atque obsequio, sicut *Elisa Eliam* expresse Patrem suum vocat
 2 Reg. II, 12. quo nomine etiam ab aliis ipsisque Regibus mactabantur
 2 Reg. VI, 21. cap. XIII, 14. Hinc non modo ad eorum pedes sedebant
 auscultandi gratia, * sed & varia ipsis præstantes servitia per quæcun-
 que fortunæ discrimina tanquam fidelissimi eos comitabantur *famuli*:
 siquidem *Josuaam Mosi*, *Elisam Elie* & *Gebasi Elisæ* servivisse scimus ex
 Exod. XXIV. 13. & alibi; 1 Reg. XIX. 19. sq. 2 Reg. IV. 12. sq. Conf. 2 Reg. II,
 1. sq. C. VI, 15. Ex hac arctiori cum אִשִּׁי הָאֱלֹהִים seu *Dei Viris* consue-
 tudine uberiolem divinorum mysteriorum cognitionem acquirere,
 eorumque in concionando, prophetando cæterisque muneris Pro-
 phetici partibus facultatem ac *παραφρονας* sibi familiarem reddere alla-
 borasse puto, quod etiam factum est præcipue in *Josua* & *Elisa*, quo-
 rum prior parem fere Mosaici, alter duplam Eliani spiritus, seu futura
 prædicendi & miracula patrandi donorum mensuram fidelitatis quasi
 præmii loco deportavit, Num. XXVII. 18. sq. Deut. XXXIV, 9. 2 Reg.
 II, 9. sq. Namque interdum ad varias obeundas functiones & edenda
 miracula admittebantur, quo nimirum suo officio feliciori aliquando
 successu præesse possent, quod legimus de *Gebasi* 2 Reg. IV, 29. sqq. qui
 vero propter avaritiam ejusmodi hominibus Deo sacris in primis de-
 testandam lepra affectus spe vatis partes post *Elisæ* obitum tuendi ex-
 cidit. Conf. C. IX, 1. sq. Præterea suis Dominis & Præceptoribus, quan-
 do illi scribendi mandatum habebant, a manibus erant, quæ res *Baru-
 chi*, ** *Jeremiæ Amanuens*, exemplo evinci potest, Jer. XXXVI, 4. seqq;
 licet eiisdem temporibus turbulentis ejusmodi exercitia & Scholæ
 Propheticæ, quia Musæ pace ac tranquillitate optime conservantur,
 jam turbari inciperent. Illas vero longe antea floruisse, quanquam
 loca, ubi extiterint, semper certo indicari nequeant, extra omnem po-
 situm est dubitationem. Evolvatur ALTINGIUS in *Hist. Acad. Hebr.*
 & Magnif. BUDDEUS in *Hist. Eccles. V. T.* qui juxta seriem temporum
 plures de hac re dabunt auctores amplioemque differendi materiam.

* Quorundam exempla, qui sine prævia institutione prophetici impleti fuerunt donis, ut Amo-
 sum potius inter rusticos & pastores, quam in Scholis inter Prophetarum filios versatum esse
 legimus, *Amos I, 1* huic sententiæ nihil derogant.

** Hunc Baruchum cum illo, qui librum inter Apocrypha reliquit, eundem fuisse Pontifici
 perperam statuunt, siquidem hic Babylonix vixit, Baruch, I, 1, nosster vero cum Jeremia in
 Ægyptum migravit, Jer. XLIII, 6.

Sane *Mosen*, omnium Prophetarum Principem, ejusmodi Professoris, ut dicunt, partes tuitum fuisse, ac Josuam aliosque in omni humana, quam callebat, Act. VII, 22. ac divina sapientia instruxisse credo, quod in *Monte Sinai*, & post modum in *Tabernaculo*, aliisque deserti locis fieri potuit, quippe ex quorum deinceps numero Venerandum septuaginta seniorum collegium Mosis spiritu ac *προφητείας* dono instructum prodibat. Num. XI, 16. 17. 25. * De quibus *senioribus* & *Spiritu Mosis in eos posito* omnino legi meretur Summe Rev. LUDOVICI, PATRONI ac PRÆCEPTORIS, cui hæc scribimus, cum cura colendi *Exercit. Theol. adh. l.* in Panegyri Doctorali exhibita. Et quanquam *sequiora tempora* ejusmodi Scholas habuisse nullus dubito, ** maxime tamen inde a *Samuelis* temporibus celebres fuisse, & ad summam pervenisse fastigium e Scriptura patet. Has inter tres potissimum notandæ occurrunt, nimirum *גבעת האלהים collis Dei*, 1 Sam. X, 5. *Najoth in Rama*, cujus ipse *Samuel* נצב seu *Præfectus* dicitur 1 Sam. XIX, 19. 20. quemadmodum & reliquarum inspectionem gessisse veritati consentaneum est. *Mons Zionis* ubi ערוה משכן *habitaculum Testimonii* instructum erat, cujus Academiae Professores & Rectores Magnificentissimi erant *David* ac *Salomo*, non solum Philosophiæ, sed & divinandi, pangendorumque carminum sacrorum facultate celebres: Vid. *ALTINGII Acad. Hebr. p. 23. & conf. 2 Sam. XXIII, 1. 2. 1 Chron. XXVI, 1. sq.* ubi Prophetæ sacræ Poëseos arte tincti memorantur, quorum choragi erant *Affab, Iedithum & Heman*, v. 5. 6. 1 Reg. IV, 31. seq. 2 Chron. VII, 6. ** Post *Regni divisionem* tria iterum in Sc. occurrunt loca, quæ Prophetarum seminaria dici merentur, *Betbel, Hiericho & Gilgal*, quorum Præses *Elias*, & post

* Sunt conjecturæ, quas nemini obtrudere volo, quia alii Scholas publicas jam tum fuisse dubitant. Responderi vero posse mihi videtur, quod licet non eo modo constitutæ fuerint sicut hodiernæ, earum tamen existentia plane negari nequeat. Vid. Vener. Dn. D. *Buædei Hist. Eccles. V. T. Period. 2. Sect. 1. §. 35.*

** גבעת המורה *collem Mora* seu *Dædoris* Jud. VII, 1. publicam ejusmodi Academiam significare, autumat *Altingius* l. c. p. 22. Conf. *Goodwini Mosen & Aaronem* L. II. C. II. p. 378. cum not. *Hotting.* ut alia locataeam.

*** Imo ipsa Aula Regia tale representabat Gymnasium illustre, in quo non solum *Nathan* Principem Regium erudiebat 2 Sam. XII, 25; sed & ipse *Salomo* postmodum omnium doctissimus tantum acquirebat famam, ut longe distitæ gentes, in quibus ipsa Sabæorum erat regina, sapientiæ Salomonis audiendæ desiderio flagrantibus approperebant, 1 Reg. IV, 34. C. X, 1. sq. Quod vero C. VI. *Sapient. v. 13. - 27.* sit Programma istud, quo peregrinos ad lectiones suas audiendas invitaverit, ridiculum est statueret.

post ejusdem mortem *Elisa* merito creditur ex 2 Reg. II, 3-5. & C. IV, 38. Tandem *ultimis Regum temporibus* adhuc ejusmodi sedes Prophetarum publicas extitisse certum est, quia tunc plurimi, quorum scripta *Σειπνευσα* facta habemus & illibata, vixerunt, quæ vero sub captivitate Babylonica successu temporis expirarunt. Si Pontificiis credimus, hæc loca non Scholæ ac domicilia fuerunt, in quibus obtinuerunt exercitia Prophetica, quandoquidem BELLARMINUS, Romanum istud Oraculum, quod Delphici instar adorant, eas pro monasteriis venditat, ac monachatum inde adstruere conatur, quem vero refutavit PETRUS MOLINÆUS in *Vate L. I. C. XXIX. p. 34.* adductus in *Disp. cit. de Prophetis in genere, pag. 24. in fine.* Multo sanius de illis formant judicium alii, in quibus cum primis Viri doctrina & meritis præclari, Dn. Lic. JOH. GOTTL. CARPZOVII sæpius nobis laudati arridet definitio, quam *l. c. §. 8. p. 24.* de Scholis Prophetarum suppeditat. *Ille, scribit, Academiæ veluti erant omnis cælestis doctrine ac sanctimonie, in quibus Deo sacra juventus in meditatione Scripturæ, in cognitione Dei, ejusque partim attributorum, partim beneficiorum celebratione, in precum, hymnorumque cum primis pangendorum studio, & omni denique Theologia parte erudiebatur; tum et, in quibus pii Israelitæ, μωσοδατρεϊαν Ferobeamicam detestantes, cum Ferosolymas ad Sacra faciendam tendere Regum tyrannide probiberentur, Sabbathis & Noviluniis confluebant, ut sincera divini cultus & mysteriorum doctrina a Prophetis imbuerentur. Quod ex 2 Reg. IV, 22. sq. baud difficulter colligunt eruditi; hinc & captivus populus ad Ezechielem conveniebat, Ez. XXXIII, 30. sqq. Jam vero ex Seminarïis istis tot Prophetarum agmina prodibant, ut Sauli recens uncto, ingens illorum obviam fieri turba 1 Sam. X, 10. ut Achabi tempore solus Obadius centum Prophetas abscondere, & scienti subducere persecutioni 1 Reg. XVIII, 4. ut Hierichuntina Schola quinquaginta subministrare posset lectos viros, ad inquirendum Eliam, terris exemptum 2 Reg. II, 16. ut *Elise* Schola centum constaret viris C. IV, 43. Equibus simul edocemur, in quonam doctrinæ genere filii Prophetarum instructi fuerint. Præcipue vero in primario Religionis Judaicæ Articulo de venturo Messia, quem in specie ex Isai radice progerminaturum nunc sciebant 2 Sam. VII, 20. sq. erudiebantur. * Namque Prophetæ scrutati dicuntur, εἰς τινὰ ἢ πῶσον καιρὸν ἐδήλα*

* Vid. *Lighifortus* in *Hor. Hebr. & Talm.* p. 165. & *Genebrardus* in *Chronogr.* p. 116.

τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ, in quem aut cuiusmodi temporis articulum præ-
nuntius ille, qui in ipsis erat, Spiritus significaret eventuras Christo perpe-
tiones & gloriam illis consecuturam, 1 Petr. I, 10. 11.

VIR SUMME REVERENDE, ea, quæ pro chartæ angustia ac virium
modulo de Scholis Prophetis, tanquam ordinario medio atque ani-
mi præparatione ad extraordinarium Prophetiæ donum recipiendum
dixi, nostra quoque ætate in Theologiæ comparando habitu maxime
obtinent. Equidem proficiscitur hodiernum illa Dei sapientia in my-
sterio 1 Cor. II, 7. ex Sp. S. Illuminatione & unctioe omnia docente;
sed, quod contra Fanaticum hominum genus notatur, ordinaria so-
lummmodo & mediata adminiculis verbi externi revelati interne agen-
tis adstricta. * Reliqua itaque prærequisita & media, de quibus post
tam multos magnosque viros, qui de iis prolixissime egerunt, dicere
idem esset ac post Homerum Iliada scribere, ut taceam, proprium Sc.
Sacra scrutinium a Salvatore inunctum Joh. V, 39. ** & ordinaria Sp.
S. gratia & auxilio dirigendum 1 Cor. II. tot. Eph. I, 17. sqq. & c. maxime
necessarium esse recte assero. Præparamur vero, ad hæc divina intel-
ligenda oracula salutisque œconomiam cognoscendam, in Scholis &
Academiis publicis, quarum non minus post CAROLUM M. qui mona-
stera his usibus sacravit, quam præsertim post D. LUTHERI reformatio-
nem larga est copia insignisque utilitas; *** quippe in quibus, tan-
quam artium scientiarumque officinis, multi viri eruditione, pietate,
auctoritate, aliisque donis præstantissimi in hodiernam usque diem,
quod divinæ gratiæ in acceptis referendum, docent, multa que γνήσια
τέκνα ἐν πίσει gignunt, 1 Tim. I, 2. TE, VIR Summe Reverende, inter
hos non ultimum occupare locum, quis est, qui nesciat? Sane διπλῆς

τιμῆς

* Vide Joh. Georg. Neumanni Disp. de unctioe omnia docente ad 1 Joh. II, 20. - 27. Wittenb.
1694. habita & 1718. denuo excusa.

** De Studio Biblico præter multos alios solide egit B. Fechtius in doctissima præfat. ad *Sebo-
meri* Exegef. in omnes Epistolas Pauli minores, Rostoch. 1700. editas.

*** De Carolo M. vide apud *VVhartonum* Auc̄tar. elegantissimi *Usserii* operis de Scripturis &
sacris vernaculis p. 346. & de Luthero ejus Epistolam ad Spalatinum T. II. Epist. fol. 235. 6. ci-
tante illustri *Seckendorffio* in Commentario Histor. & Apol. de Lutherano editionis
germ. quæ cura *Celab. Frickii* prodit sub titulo: Herr Welt Ludewigs von Seckendorff
ausführliche Historie des Lutherthums etc. L. I. S. 158. p. 643. Conf. B. J. *Farstori* Ora-
tionem Apologeticam pro Luthero, oppositam Luthero Academico Jacobi Gretseri Jesuitæ.
Joh. Henr. von Seelen, Gymnasii Stadenfis Com-Rectoris, Orationem inauguralem 1716. ha-
bitam de Luthero de Scholis optime merito, pluresque alios.

τιμῆς ἀξιοθῆναι, seu *duplici honore dignus haberi debes*, 1 Tim. V, 17.
 qui duplicem in erudiendis Prophetarum Filiis operam huc usque
 collocasti. Per longam enim temporis seriem hic Lipsiæ, non solum
 Scholæ Senatotiæ ad D. Thomæ, sed etiam nostræ Academiæ summa
 cum laude præfuisi, adeoque alter Samuel, qui non unius Scholæ Pro-
 pheticæ fuit Magister, salutari mereris. Quemadmodum vero hic
 multum expertus calamitatis, quo præmio labores in Scholis vulgo
 coronantur; (sane sunt ejusmodi afflictiones Doctorum corona &
 honos,) ita multum quoque exinde in TE redundavit utilitatis. Nam,
 si purioris doctrinæ Restauratoris atque Parentis, Tertii Eliæ Germa-
 niæque Prophætæ, * B. nostri LUTHERI iudicio in *Præf. Tom. I. Oper.
 Jen. Germ. ex Ps. CXIX.* Oratio, Meditatio ac Tentatio ad vivam re-
 rum divinarum notitiam acquirendam, inque *βιβλος πλετα και σοφιας
 και γνωσεως θεου*, Rom. XI, 33. quantum mortalibus licet, penetrandum
 maxime facit, sicut revera est, certe TU in tentationum Scholis veram
θεωσοφιας non minus cognitionem quam experientiam nactus con-
 summatissimus evasisti Theologus, Doctoris Theologiæ titulo du-
 dum dignus, quem sola modestia huc usque admittere noluit. Præ-
 terea indefessi TUI labores non frustra collocati fuerunt; namque
 multam & præclaram, quæ nunc Ecclesiæ & Reipublicæ prodest, sobo-
 lem procreasti. Hinc felicissimum me prædico, qui prima fere do-
 ctrinæ rudimenta TUIS sub auspiciis deponendi, ac in hodiernum us-
 que diem TUA informatione juxta ac Patrocinio fruendi habui occa-
 sionem. TE, inquam, semper PRÆCEPTOREM atque PAREN-
 TEM optimum veneratus sum, atque omni, qua par est, pietate æter-
 num venerabor, quippe, qui me talia non demerentem, tanquam
 filium excepisti, Linguarum ac divinæ humanæque sapientiæ notitia
 imbuisi, mihi cathedram Philosophicam, cum TUO sub Præsidio pu-
 blice disputarem, aperuisti, in delata mihi dilectissimæ TUÆ sobolis
 docendæ sparta discendi occasionem præbuisi, variis beneficiis, quæ
 hujus

* Vid. M. Joh. Godoff. Olearii, Theol. Arnstad. Lutherus Germanicæ modernæ periclitantis
 Helias, oder des dritten Elia und Deutschen Propheten D. Martini Lutheri hinterlassene
 Prophetische Reden und Schriften, 1664. in Lyo. Ejusque pro Luthero Apologia contra
 Joh. Schefflerum sub tit. Ehren / Rettung des theuern hochbegabten Mannes Gottes,
 D. Martini Lutheri, daß derselbe, ohngeachtet, daß es D. Johann Scheffler, Rdm. Kirche
 Priester in seiner Christen / Schrifft widerfochten, dennoch der dritte Elias und Deutsche
 Prophet sey und heisse.

AK 71; 368

hujus chartæ limites non capiunt, me ornasti, meamque temporalem felicitatem omnibus modis promovisti, quorum aliorumque innumerabilium affectus Paterni speciminum memoriam nunquam depositurus ero. Merito itaque in eis, qui novis TUIS honoribus, quos, dudum a Venerabili Theologorum Ordine TIBI constitutos, nunc assumis, applaudunt, non dignitate sed cordis sinceritate sum primus. Faxit supremus omnium Scholarum Præses atque Moderator, ut in Ecclesiæ Scholarumque Philosophicarum, Philologicarum ac Theologicarum florem perenni animi & corporis incolumitate ac tranquillitate fruaris, quo Almam nostram Matrem seros adhuc annos ornare, ejusque filios TUA doctrina, quæ longa rerum experientia confirmata est, mactare possis. Effundat in Te πατηρῶν φῶς, a quo omne munus bonum descendit, omnigena Spiritus sui dona, propriosque surculos in DOMO TUA virentes gratia sua irrigat, ut in TUI gaudium ac decus poro surgant, TUAque splendidissima Familia, ITTIGIANA, (quantum nomen) prole juncta, perpetuum doctrinæ ac virtutis, & natorum, in omnes generationes, Parentum Optimorum spiritu præditorum seminarium salutetur. De cætero, cum ipsum hoc effectum sit tuum: *quis, queso, vitio vertat, si quid optet sibi petatque discipulus a Magistro? Et quis Magistrorum, si vir bonus, non contendant omni nisu, ut desiderio discipuli sui svasu, consiliis precibusque hac in parte gratificetur?* (in doctissima disp. supra citat. p. 25.) ut TIBI, quemadmodum Eliæ Elifa, perpetuo adhæream, mihi doctrinæ & amoris TUI alumno permitte: quare hoc unicum, PATER OPTIME, opto petoque, ut valeas mihi que semper faveas. Scribebam Lipsiæ, die XXVII. Aprilis, A. R. S. MDCCXXIV.

T U U S

Cultor devotissimus & filius
 ἐν πίσει perpetuus,

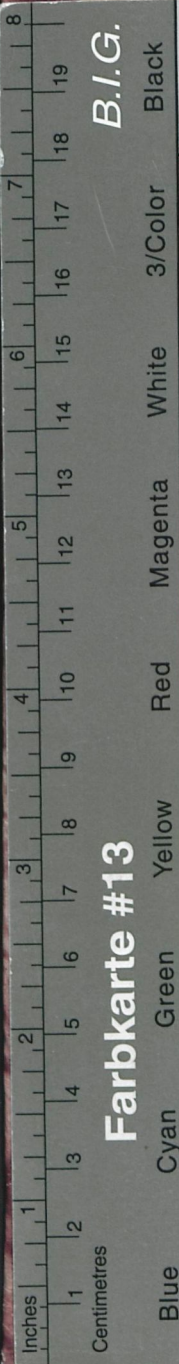
ADAMUS FRIDERIGUS TRAINER.

✠ (o) ✠

716

Π i
368

B.I.G.

Farbkarte #13

P I S T O L A
A D
P A R E N T I S I N S T A R F I L I A L I
U R N A S D E V E N E R A N D U M,
R E V E R E N D U M, A M P L I S S I M U M
E E X C E L L E N T I S S I M U M,
M I N U M
S T I A N U M
D O V I C I,

in Sietzsch, Goerdenitz & Kühna,
apud Lipsienſes
Prof. Publ. Ord. & LL. OO. ac Talmud.
Virginis Collegii Collegiat. & Scripturæ S.
entiarum celeberrimum,

in qua
E I D E N O V O
R I S T H E O L O G I
T I T U L O

XXVII. APRILIS, M DCC XXIV.
collato decenter gratulaturus
de

I S P R O P H E T A R U M
breviter ſtriſtimque diſſerit
F R I D E R I C U S T R A I N E R,
Promnitio - Miſnenſ.

ITERIS FLEISCHERIANIS,

